

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم ملك يوم الدين والصلاة والسلام على
سيد المرسلين وآله الطاهرين خيرة خلق الله أجمعين وعلى آله وأصحابه
عليه السلام وجميع آل بيته الطيبين الطاهرين المستقيمين بدان اسعدك الله تعالى في الدارين که اسلام کامل عبارت
از آنکه نسل تو کل ذی حق حقه معنی آنکه حق هر صاحب حق سالم و کامل و آنکه حق تصور و تقویر
قسم اول از حقوق حق الله است اول حق الله تعالی و آنکه که وجود و توابع وجود و هر چه هست عطای حق است
لا شریک له هر نفسی که فرو میرود و مدحیاست و چون برمی آید بیخ ذات پس در هر نفسی دو نعمت موجود است
بر هر نعمتی شکری واجب است از دست و زبان که برآید که عهده شکرش برآید پس
اگر توفیق شکر نعمتی از نعمت دریایی خواه بزبان یا به چواری یا دل از موهب است جشانه توفیق شکر هم از
مواهب او پس در هر شکر چندین شکر واجب میشود پس خروج از عهده شکر او تمام است و تسلسل
قال الله تعالى وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها لان الله لخبير بما تعملون
یعنی اگر بشمرید نعمتهای خدا را نتوانید احاطه کرد بدین سبب که حق تعالی بخشنده و بزرگوار است در کلمه غفور رحیم اشارت
بر آنکه حق تعالی بفضل و رحمت خود تکلیف مالا یطاق نداده و ادای حق شکر بخشنده و معاف فرموده
و بقدر وسع شکر واجب ساخته هر کس که بقدر طاقت انسانی و ادای شکر او کوشاید بفضل حق
خود او را شکر بپایند بهمان لغه خوانده چنانچه در حق نوح علیه السلام فرموده لانه کان عبداً

در هر نفسی دو نعمت موجود است
بر هر نعمتی شکری واجب است
اگر توفیق شکر نعمتی از نعمت دریایی خواه بزبان یا به چواری یا دل از موهب است جشانه توفیق شکر هم از مواهب او پس در هر شکر چندین شکر واجب میشود پس خروج از عهده شکر او تمام است و تسلسل قال الله تعالى وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها لان الله لخبير بما تعملون یعنی اگر بشمرید نعمتهای خدا را نتوانید احاطه کرد بدین سبب که حق تعالی بخشنده و بزرگوار است در کلمه غفور رحیم اشارت بر آنکه حق تعالی بفضل و رحمت خود تکلیف مالا یطاق نداده و ادای حق شکر بخشنده و معاف فرموده و بقدر وسع شکر واجب ساخته هر کس که بقدر طاقت انسانی و ادای شکر او کوشاید بفضل حق خود او را شکر بپایند بهمان لغه خوانده چنانچه در حق نوح علیه السلام فرموده لانه کان عبداً

الْعِلْمُ مِنْ هَذِهِ الْحُمَيْرَةِ كَبِيرٌ نَصَفَ عِلْمُ اَزْجَنِ سِرِّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَفَرَّقَهُ صَلَی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ
 اصْحَابَیْ كَالْجَوْرِ بِاَتَمِّ اَفْئِدَتِهِمْ اَهْتَدَيْتُمْ رَوَاهُ بَرْزَنْجَن عَنْ عَمْرِو بْنِ اَبِي صَالِبٍ عَنْ اَصْحَابِ بَنِي سَارِکَانَ سَبْرَهُ
 اَزْ اَنْهَیْ بِرْسِی کَیْنِدَ بَهْدَانَتْ رَیْخِیْنِ احَادِیْثَ سِیَارَ فِصْلٍ بِمَحْمُودِ اَوَامِی حَقِّ عِلْمِ مُجَدِّدِثِیْنِ فِیْهَا حَقِّ تَحْدِیْثِیْنِ
 وَصُنْفَانِ کُتُبِیْنِ وَسَلْسَلَهٗ سَاکِنَهٗ عَلُومِ ظَاهِرِیْنَ اسَاتِذَهٗ عَلُومِ بَاطِنِ دُرَرْگِ حَقِّ صَحَابَهٗ اَیْمَتِ دَاخِلِ دَا
 حَقِّ خُدَا وَرَسُولِ هَسْتِ کِهْ اِنْجَا دَارِ اَنْجَمِیْبَهٗ حُلَاوَانِ مِیْنِ اَنْدَقَالَ رَسُوْلُ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا قَالَ الْعُلَمَاءُ
 وَدَعَا الْاَنْبِیَاءُ قَدْ اَلَا اَنْبِیَاءُ لَمْ یُوْرَثُوْا دِیْنًا وَاَوْلَادُهُمْ اَوَّلًا وَاَوَّلًا وَاَوَّلًا وَاَوَّلًا
 رَوَاهُ اصْحَابُ اَسْنَنِ عَنِ شَیْخِ بَنِ قَیْسٍ عَنِیْ بَدْرِ سَتِیْکَهٗ عِلْمَا دَارِ اَنْبِیَاءِ اَنْدَوْدِیْ سَتِیْکَهٗ نِیْمَا لِرِشْتَهٗ اَنْدَوْدِیْ
 وَرِیْمِ رَاوِیْ بِرْسِیْ کِهْ لِمِیْرِشْتَهٗ اَنْدَمِشْتَهٗ اَنْدَمِشْتَهٗ اَنْدَمِشْتَهٗ اَنْدَمِشْتَهٗ اَنْدَمِشْتَهٗ اَنْدَمِشْتَهٗ اَنْدَمِشْتَهٗ
 عَلٰی اَدْنَاکُمْ لَمْ یُوْرَثُوْا دِیْنًا یَحْشَى اللّٰهُ مِنْ حَبَاِیْهِ الْعُلَمَاءُ رَوَاهُ التِّرْمِذِیُّ عَنْ اَبِی اَمَامَةَ وَالدَّارِمِیُّ عَنْ
 کُحُلِ وَبِیْنِیْ رَسُوْلًا عَنِیْ سِرِّیْ خُشْرَیْ نَفِیْلَتِ عِلْمِ بَرَا دَانِیْ سَلْمَانِ سِرِّیْ خُشْرَیْ نَفِیْلَتِ عِلْمِ
 تَحْمِیْرِ سَنَدِ خُدَا اَزْ جَلَدِ بَنَدِ گَانَ اَوْگَرِ عِلْمَاوِیْ سِرِّیْ خُشْرَیْ نَفِیْلَتِ عِلْمِ بَرَا دَانِیْ سَلْمَانِ سِرِّیْ خُشْرَیْ نَفِیْلَتِ عِلْمِ
 مُعَلِّمًا عَنِیْ حَقِّ تَعَالٰی مَرَا فَرَسْتَا دَهٗ سَتِیْکَهٗ بَرَا اِیْمِیْ تَعْلِیْمِ کُرْدَنِ رَسُوْلِ فَرَسُوْدِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اَجُوْدُ وَاَجُوْدًا
 وَاَنَا اَجُوْدُ بِیْ اَدَمَ وَاَجُوْدُ هُمُ بَعْدِیْ رَجُلٌ عَلِمَ عَلَا فَتَشْرَعُ یَا فِیْ یَوْمِ الْقِیَمَةِ
 اُمَّةٌ وَاَحَدَةٌ رَوَاهُ اَلْبِیْهَقِیُّ عَنْ اَنَسٍ عَنِیْ اَسَدِ تَعَالٰی جَوَادِ رَسْتِ مِمَّنْ جَوَادِ تَرِیْنِ اَوْمِیَانِ اَمُّ جَوَادِ اَوْمِیَانِ
 بَعْدِ مَنِ مَرُوْدِیْ بَاشَدَ کِهْ عِلْمِ اَمُوْدِ دَرِ مَرُوْمِ پَرَا گَنْدَ کِهْ رُوْزِ قِیَامَتِ بَیَا دِیْ جَاعَتِیْ تَحَاظَا هَرَا مَرَا دِشْتِ کِهْ هَرِ چِنْدِ
 اَتِیْ سَتِیْ نِیْسَتِ کِهْ اَمْتِ بَاوِیْ اَبِشَدَا اَبَا جَاعَتِ تَلَا نَدَهٗ مَثَلِ سَتِ بَاشَدَ فَرَسُوْدِ رَسُوْلِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ تَوَقُّفِ
 یَوْمَ الْقِیَمَةِ مِیْدَادُ الْعُلَمَاءِ وَدَرِ الشُّهَدَاءِ فِیْرِیْجِ مِیْدَادُ الْعُلَمَاءِ عَلٰی دَرِ الشُّهَدَاءِ
 رَوَاهُ اَلْزُهَیْرِیُّ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَیْنٍ عَنِیْ وَزَنِ کُرْدَهٗ خَوَاهِدِشْدَ رُوْزِ قِیَامَتِ سِیَا هِیْ عِلْمَاوِیْ وَخَوِیْ شَهِیْدَانِ
 بِیْنِ سِیَا هِیْ عِلْمَاوِیْ فَالْشَّیْخُ وَبَرْخَوِیْ شَهِیْدَانِ اطَاعَتِ عِلْمَاوِیْ اَوَّلِیَا اطَاعَتِ خُدَا وَرَسُوْلِ صَلَّی اللّٰهُ
 عَلَیْهِ وَسَلَّمَ وَبَرْخَوِیْ شَانِ قَالِ سَدِّیْکَا یَا اَیُّهَا الدِّیْنُ اَطِیْعُوا اللّٰهَ وَاطِیْعُوا الرَّسُوْلَ
 وَاَوَّلِیَا اَمِیْرِ مِیْنَاکُمْ
 عَنِیْ سَرِیْبَرِ دَارِیْ کَیْنِدَ خُدَا وَرَسُوْلِ خُدَا اَوْکَا نِیْ رَا کِهْ اَمْرِ خُدَا بَهٗ بَنَدِ گَانَ رَسَانَدِ عَنِیْ رَسُوْلِ اَمْتِ
 صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ وَاصْحَابِ اَهْلِ بَیْتِ اَوْ سَلِیْمِ سَلَامِ عِلْمَاوِیْ ظَاهِرِیْنَ بَاطِنِیْنَ بَنَدِ گَانَ خُدَا اَیْمَتِ

که قدرت کسب داشته باشد و جهت اگر چه کافر باشند از اهل ذمه و صحیحین از اسما بنت ابی بکر روایت کرده که از
رسول کریم پرسید که مادر من آمده است کافر است صله با وی کنم فرمود آری بکن مثال از نهضاتی آنها چیست
مگر در محبت و ترک فرایض ترمذی از عیسی اند بن عمر روایت کرده که فرمود رسول صلی الله علیه وسلم
رضانندی خدا در نهضانندی پدرش ناخوشی خدا در ناخوشی پدرست حق تعالی فرموده **كُلُّ جَاهِلٍ كَاكٍ**
عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطْغِهِمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا
مَعْرُوفَانِ اگر جنگ کنند پدر و مادر تو هر یکدگر شرک گوی با من چنین را که تو علم نداری بآن یعنی علم
بتوحید داری پس من ام فرمانبرداری آنها نکن و در دنیا صحبت بخوبی به آنها کن رسول صلی الله علیه
وسلم فرمود **لَا طَاعَةَ لَظُلُوفٍ فِي مَعْصِيَةِ النَّبِيِّ** رواه احمد و الحاكم عن عمران و الحکیم عن عمرو الغفاری
فِي مَعْصِيَةِ النَّبِيِّ لَا طَاعَةَ لَظُلُوفٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرِضِ بَيْنِي بَابُ زَيْدٍ فرمانبرداری
پس چس از مخلوقات در فرمانی خدا طاعت باینست مگر آنچه در شرح جز است **فصل** از جمله حقوق پدر و
مادر است با دوستان پدر و نکوئی کردن با دوستان پدر و غیبت او و صله عبارتست از آنچه موجب صلّت
و اخلاص باشد از رعایت مالی و خدمت بدنی و حسن اخلاق **فصل** در حق اقربا و از جمله
حقوق پدران و مادران است صله و نکوئی با اولاد آنها یعنی با برادران و خواهران و حالات پدر و مادر و
اولادشان و همچنین الاقرب فالاقرب یعنی هر قدر که در نسب قریب تر باشد حق او زیاده تر باشد
حق تعالی فرمود و چند جا **وَأَنْتَ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقُّهُ** یعنی بده صاحب قرابت را حق او لهذا هر کس
را که غنی باشد واجبست بر وی نفقه ذمی رحم سرم که فقیر باشد و کسب قدرت نداشته باشد اگر مسلم باشد
قال الله تعالی **وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ** یعنی بر وارث نفقه و جهت مثل نفقه اولاد هر کس ذمی رحم
محرم خود را مالک شو بمجر مالک شدن آزاد گردد اگر چه کافر باشد قال علیه السلام **مَنْ مَلَكَ ذَا رَحِمٍ**
مَحْرُومٌ حَقِّهِ هر که مالک شود ذمی رحم محرم خود را بر او آزاد شود
و جمع کردن و ذمی رحم محرم هر است که موجب قطع رحم میشود و از اقربا هر کس که محرم نیست گو نفقه او واجبست
لیکن صله او واجبست و قطع رحم هر است ناموفقت آنها جائز نیست **عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ**
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلَقَ اللَّهُ الْخَلْقَ فَلَمَّا فَرَّغَ مِنْهُ قَامَتِ الرَّحِمُ
فَأَخَذَتْ مِنَ الرَّحِمِ بِحَقِّهَا لِحِمْنٍ فَقَالَتْ هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ الْقَطِيعَةِ كَالْأَكَا

روایتی کردن با دوستان پدر و حقوق اقربا

رحم از رسول کند یعنی عوض بدی نمی کند بدی را بدی سهل باشد جزا اگر مردی آخین الی هر کسی
 مسلم را بپایه روزهیت کرده که مردی از رسول صلعم گفت که یا رسول الله اقرار با هستن من جمله آنها میکنم و آنها
 از قطع میکنند و من آنها را نمی میکنم و آنها بدی میکنند من از آنها علم میکنم و آنها بر من حمل میکنند آنحضرت فرمود صلعم
 لَآن کُنْتَ کَمَا قُلْتَ فَأَمَّا لِسِقَهُمُ الْمَلَّ وَكَأَيُّنَ آلٍ مِنَ اللَّهِ مَعَكَ ظَهَرَ عَلَيْهِمْ مَتَا
 دُمْتَ عَلَى ذَلِكَ یعنی اگر چنین است که تو میگوی پس گویا تو میخوری آنها را خاکستر گرمی آتش میخوری که هلاکت آنها
 آنست همیشه تر از خداوند و گاری خواهد بود بر آنها مادی که بر خصلت باشی فایده صلح هم سوای ثواب و آخرت
 در دنیا فواید بسیار دارد و رسول فرمود من أحب أن يُبسَّطَ لَهُ يَدُهُ وَيُنْشَأَ لَهُ فِي يَدِهِ فَلْيَصِلْ بِهِ
 متفق علیه عن انس یعنی هر که خواهد که فراخ شود رزق و باقی ماند فکر از ماندن و داد و ستد آن که گندگان خیرین باید
 که صلح رحم کند و رسول فرمود لَتَعْلَمُنَّ أَنَّا بِكُمْ مُتَصِلُونَ بِهِ أَن حَامَلَكُمْ فَإِنَّ صِلَةَ الرَّحْمِ حَبَّةٌ فِي
 الْأَهْلِ مِثْلَةٌ فِي الْمَالِ مِثْلَةٌ فِي الْكُرْهِ الترمذی عن ابی هریره یعنی قریبتهای خود را داشته باشید صلح هم کنید که صلح رحم
 موجب محبت است و اهل و موجب زیادت است و آن بقای که قطع هم را سوء آنکه عذاب باشد و آخرت بال دنیا
 هم لاق شود و رسول فرمود مَا مِنْ دَنِيَّةٍ تُحَرِّقُ أَنْ يُعْجِلَ اللَّهُ لِحَاصِلِهِ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا مَعَ مَا يَدْرُ
 لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْبَخْسِ وَطُيْعَةِ الرَّحِيمِ رواه الترمذی ابو داود عن ابی بکره یعنی گناه نیست
 لایق تر با بکسر عقوبت و وبال رسد صاحب او در دنیا با آنکه خیره داشته شود عذابهای او در آخرت از بقی کردن با
 با و شاه عاوان قطع کردن هم نیز بهی از ابی بکره روایت کرده رسول فرمود كُلُّ النَّبِيِّ نَوِيْسٌ يَغْفِرُ اللَّهُ
 مِنْهَا مَا نَسَا إِلَّا عَقُوبَ الْوَالِدَيْنِ فَإِنَّهُ يُعْجِلُ لِحَاصِلِهِ فِي الْحَيَاةِ قَبْلَ الْمَمَاتِ
 یعنی هر گناه که باشد نمی بخشد خدا عیبا و آنچه خواهد که حقوق الدین پس بدستیکه بدستیرساند او را عذاب در زندگی پیش
 از بزرگ فصل و چون نظر بر حقوق پدر و صلح برادران و خوهران و دیگر اقربا واجب شد نظر بر حقوق رسول و خلقا
 و پیران استادان صلح و بگوئی جماعه سادات و مشایخ و فرزندان پیران و استادان هم ضرورت قال رَدِّهَا قُلْ
 لَا آتَاكُمْ عَلَيْكُمْ أَجْرٌ إِلَّا الْوَدَّةُ فِي الْقُرْبَى بگوئی محمد صوابیم از شما بر تبلیغ رسالت ضرورتی لیکن دوستی ما
 در اقربای من شمار میاید بقال شد قُلْ لِمَا كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَكَ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَالَمِينَ
 یعنی بگوئی محمد کسانی را که خدا اولیاست میکنند تعالی احدی من ذلک اگر چنین را اولاد پیوستن اول عبادت او میکنند
 حق تعالی از آن منزه است ازین آیه مستفاد میشود که هر که احتی بر ذریه شخصی باشد باید که اولاد او ادای حق کند

موفق بر این استواران بگوئی با شایع و سادات

ملوک کان و بندگان خود حریت واجب کرد پس کسی را که در دنیا راعی ساخته و مالک گردانیده و آن را حبس خانه قال رسول الله
 علیه السلام لا تملککم ذراع و تملککم منسؤل عن رعیتہ قالایام الذی یمن علی الناس ذراع
 و هو منسؤل عن رعیتہ و الرجل علی اهل بیتہ و هو منسؤل عن رعیتہ و المرأة
 ذاعیة علی بیت زوجها و ولید و هی منسؤلة عن رعیتہا و عبد الرجل ذاعی علی مال
 سبیلہ و هو منسؤل عنه الا فکلک ذراع و تملککم منسؤل عن رعیتہ
 متفق علیه عن عبداللہ بن عمر یعنی آگاه باشید که هر یکی از شما عیشت هر یکی از شما سوال کرده باشد از رعیت او که بهای آن
 پروا خسته یا آنها را ضایع و هزل گذاشته باشد یا بر تمام و میان اعیست سوال کرده خواهد شد از رعیت و مرد و اهل بیت
 را عیست باشد از آنها سوال کرده خواهد شد و زن بر خانه شوهر و اولاد او را عیست است از آنها سوال کرده شود و غلام
 بر مال مولی رعیت از آن سوال کرده خواهد شد **فصل** در حق رعیت بر بادشاه و پسر رسول فرمود ما من
 قال لی رعیتہ من المسلمین فیموت و هو غاشی الا جرمر علیه الجنة
 متفق علیه عن تغلب بن سیرین یعنی نیست کسی ای که بر عیبت از مسلمانان ای باشد پس بمرد و حالیکه خیرخواهی رعیت
 نموده باشد مگر آنکه حق تعالی بروی بهشت را حرام کرده فرمود اللهم من ولی من امر امتی شیئا فشق
 علیه فاشق علیه و من ولی من امر امتی شیئا فوفق بهم فافق رواه مسلم عن عائشة
 یعنی ای پادشاه یا هر که مالی شود از کارهای امت من خبر بیا پس سختی کرد بر آنها پس سختی کن بر او هر که دانی
 شود از کارهای امت من خبر بیا پس آنها نرمی مهربانی کند تو بروی نرمی مهربانی کن و مسلم از عبداللہ بن عمر
 روایت کرده که رسول فرمود عاقلان بر غیر ما نور یا باشند تر و حقیقا آنها که عدل کنند و حکم و اهل آنها و در آنچه
 مالی کرده شده اند و داری از پادشاه از آنحضرت آ آورده که فرمود نباشد سرگروه و ده کس مگر آنکه آورده شود روز
 قیامت بنده تا که بکشاید او را عدل ملک کند و را ظلم فرمود و ان احب الناس الی الله یوم القیمة و اقربهم
 منه یجلس امام عادل و ان ابغض الناس الی الله یوم القیمة و اشد لهم عذابا
 امام جائد رواه الترمذی عن ابی سعید یعنی بدینیکه محبوبترین میان بسوی خدا و زقیامت نزدیکترین مردمان
 بسوی خدا از روی مرتبه پادشاه عادل باشد و بدینیکه ناخوشترین میان بسوی خدا و زقیامت سخت تر و در عذاب پادشاه
 ظالم باشد و فرمود ان السلطان ظل الله فی الارض یاوی الیه کل مظلوم من عباده
 فاناعد لک کان له الاجر و علی الرعیة الشکر و اذا جاز کان علیه الامن و عک

در حق رعیت بر بادشاه

داشت که داند و سزاوارتی ز روایت کرده که رسول فرمود و وقتیکه گوشت پیزی شور باز یاد کن و همسایگان را ضیافت کن
 عایشه از رسول پرسید که یا رسول الله مرا و همسایه ها چه کنند بگماری از آنها بدید کنم فرمود هر که تو را بگوید باشد دروازه
 او فرمود رسول من کان یؤمن بالله و الیوم الآخر فلیحسن الی جاره و من کان یؤمن بالله
 و الیوم الآخر فلیکر مضیفه و من کان یؤمن بالله و الیوم الآخر فلیقل خیرا و لیصمت
 رواه البغوی فی الصحیحین عن ابی هریره نخوعه یعنی هر که بخدا و روز قیامت ایمان آید که با همسایه خود نکوهی کند
 و همان را اگر می دارد و آنچه نیک باشد سخن گوید یا خاموش باشد سخن بگوید بگویند بدان سعدک الله تا که چون همسایه را
 که در خانه علیحده میباشند چنین حق ثابت شده پس صحبت و همسفر را بطریق ولی حق و صحبت چنانچه بابر مصطفی رسول
 کریم اصحاب خود را چه قدر ساقب فرموده برای محبت و تعلیم شان مبالغه کرده لیکن صحبت که منتهی دوستی با ایشان
 کند با کافران فاسقان بخند رسول فرمود من مثل الجلیس الصالح و السوء کما مل المسلم و
 کما فی الکبیر فکامل المسلم اما ان تجزیک و اما ان یتتاع منه و اما ان
 تجعد منه و اما طیبته و اما فی الکبیر اما ان یخرف نیا ملک و اما ان یجعد منه و اما
 خبیثه متفق علیهم عن ابی موسی فی روایت یخرف بیکتک او ثوبک او یجعد منه
 و اما خبیثه یعنی حال همسایه نیک و همسایه بد آنچه ناست که همسایه نیک مانند صاحب مشک است یا ترا خواهد
 داد یا تواز و خرید خواهی کرد و در توبه بوی خوش خواهد رسید و همسایه بد مانند سوزانده بوی آتش آهنگ است که خانه
 تو را بپاچه تو خواهد سوخت و گدازه بوی بد از تو بخواهد داد و بوی تو خواهد رسید همچنین حاکم و ابو داود و انس از آنحضرت
 روایت کرده که همسایه نیک مثل عطر فروشت اگر وسط تو بخواهد داد و بوی تو خواهد رسید احمد و ابو داود و ترمذی حاکم
 از ابی سعید خدری روایت کردند که فرمود آنحضرت منتهی کن مگر با سلمان کمال ایمان و باید که طعام بخورد و ترا نگر
 متقی و تقوی از ابی هریره روایت کرده که رسول فرمود که آدم بر زمین و نهیب دوست خود میباش پس برین که با که
 دوستی دارد همچنین در صحیحین از ابن مسعود از آنحضرت مرویست که فرمود المزد مع من احببت
 یعنی انسان در آخرت با کسی باشد که او دوست دارد و متقیان را خلاصه یومئذ بعضهم لبعض
 عدو و الا المتقین یعنی دوستان روز قیامت با هم دشمن شوند مگر متقیان حق تعالی بفرماید که مردم را دوست
 بروستی کردن بدان حسرت خواهند کرد و خواهند گفت یا و بکتی لکتی که آیت است
 فلا ناخلفک اسی ملاکی کاش که من نگذیرم فلان کس را دوست مولوی را دوست میگوید

[illegible]

پدر خود را که از جهالت و عدم که پدر خودی کرده بود که اسلام خواهم آورد پس هرگاه که ظاهر شد بری که این شمن حدیث
 از وی خبری که **کلیله و دمنه** حدیث کتب و صهر و تقطیع بود **لَا تَبْتَغُوا الْقِيَمَةَ إِلَّا بِالنَّبِيِّ وَصِيهِ** و
 صیحت این عا که از این مکر روایت کرده یعنی هر قرابت نبوی قرابت خدای و امامی که باشد و رقیاست منقطع خواهد
 مگر قرابت نبوی و صهری من را و غیر این نیست که قرابت همه مومنان غیر منقطع خواهد شد مگر قرابت پاک من بلکه برادر
 که همه مسلمانان فرزندان من اند نسب صهر مومنان منقطع خواهد شد بیل برین تفسیر است که حقا در حق مومنان
 میفرماید **وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ**
وَمَا أَلْتَهُمْ مِنْ شَيْءٍ یعنی که با ایمان آورده اند و اولادشان تابع ایشانند در ایمان و اولاد
 در بهشت بر تبه پدران ملحق خواهیم کرد و از عمل پدران کم نخواهیم کرد و پیغمبر حق تعالی میفرماید **وَمَا أَمْوَالُكُمْ**
وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُفَرِّقُكُمْ عِنْدَ نَاذِلِنَا مِنَ الْأَمْنِ وَدَعْوَةِ الْحَاجِّ
 یعنی اموال کا فرزندان اولاد آنها را باز و یک نخواهند کرد مگر یکبار ایمان آورده است و عمل صالح کرده اموال
 و اولاد آنها را باز و یک خواهند کرد و در حق کا فرزندان فرموده **لَا أَنْشَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ**
 یعنی نهجای شان در میان شان نخواهند ماند و رقیاست فرمود **وَقَطَّعْتَ بِهِمُ الْأَسْبَابَ**
 منقطع خواهد شد و میان شان اسباب صلت ازین آیات دیگر و احادیث نبوی صلی الله علیه و سلم معلوم شود
 که نسب در مومنان باقی خواهد ماند و یکی دیگر را مفید خواهد شد هم سبب قرابت و هم سبب پیغمبر و غیره و کا فرزندان
 هیچ فایده نخواهد کرد **يَوْمَ يَقْضَى الْمَرْكُ مِنْ أَخِيهِ وَأُمِّهِ وَأَبْنَاهُ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ**
الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ یعنی روز قیامت بگریز و از برادر
 خود و مادر و پدر و زن و فرزندان خود و دوستان آنروز با هم دشمن خواهند مگر متقین عرض ازین
 کلام آنست که در جمیع حقوق مذکوره هر یک که در اسلام و تقوی افضل و اقوی باشد برای محبت و صلت
 اولی و احق باشد و الله علم **مستقیم** دیگر از حقوق آنست که بنده با اختیار خود بر خود لازم گرداند
 و این هم در حقوق احد است و هم در حقوق الناس هر یک از ان قسمی است قسمی است که سبب
 انطاعت باشد و هم آنکه شیب آن بصیحت باشد و هم آنکه شیب آن برای سبب **فصل** چنانکه در جمیع
 آن مذکور است عبادت اگر نذر کند عبادت مقصود که از خصل نبی و فرض باشد چون نماز یا روزه یا صیامت یا حج
 آن نذر بلا باشد طریقه باشد که موجب کراهت باشد از نعمت یا دینی یا دنیوی چنانچه گوید که اگر بمیام نذر باشد

وَقَدْ

وَقَدْ

وَقَدْ

حق تعالی را می آورد و در قیامت پهلوانی وحاکم هم از ابوابی امامه مثل بن روایت کرده اند باین عبارت من اقول
دینا وهو يتوحي ان لا يؤذيه فمات فقال الله تعالى هو القيمة
لاقي لاحد يعبدني بحمته فيؤخذ من حسناته فيجزل في حسنات
الاحيد فان لم يكن له حسنات اخذ من سيئات الاحيد فيجعل عليه
يعني هر كس بسته واراده او امرين نداشت باشد بگو حق تعالی که من نبوده و الان اين محرم بران حسنات ديون بن
و مانده شود و اگر حسنات نباشد گناهان اين بر ديون نهاده شود و پهلواني از ابن عمر روايت کرده كه رسول فرمود و فاسد

موقوف بنیاد کربلا حضرت امام حسین علیہ السلام

فصل

فصل و حقوق العباد که سبب آن معصیت است چون قتل نفس یا قتل عضو یا گرفتن مال کسی انجسب یا قریب یا

خیانت یا آبرودی کسی برون از دشمنانم مانند آن با غیبت دائمی این حق بر تو ظلمه و استر ضامی مظلومت بدون
استر ضامی مظلوم غم و غرت در اکتلاف بخشنین حقوق نمیتواند باشد الا ما در رسول فرمود **الدَّ وَالِدُ وَابْنُ ثَلَاثَةِ ذُنُوبٍ**

لا يعبؤ الله به شيئا ولا يؤمن بالله منه شيئا ويؤمن بالله أن لا يعجزه الله أمّا الذين

الْعَبْدِ نَفْسَهُ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَبِّهِ مِنْ صَوْمٍ تَرَكَهُ أَوْ صَلَاةٍ تَرَكَهَا فَإِنَّ اللَّهَ

بِمَاكَ وَتَعَالَى يَغْفِرُ لَكَ وَيَجْأُزِلُ مَنْ لَيْسَ بِأَمَّا الْيَدِوَانِ الَّذِي يَبْرُكُ اللَّهُ
مِنْهُ شَيْءٌ فَظَلَمَ الْعَبْدُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا كَالْقِصَاصِ لِمَحَالَةٍ رَوَاهُ الْعَالِمُ وَاحْمَدُ بْنُ عَالِيٍّ رَفِيعِي

نامهای اعمال سه گونه اند یکی نیست که حق تعالی هیچ شیئی شمارد و او را دیگری نیست که آنرا هیچ میسگندارد و دیگر آنست که آنرا هر کس از خود بخشد آنرا میبخشد هرگز آن را در شکرست و آن نامه که آنرا هیچ می شمارد و آنرا نظر نمیده است بر نفس خود و بر ک

حقوق حقه‌ای از ترک روزه و نماز و مانند آن پس حق تعالی می‌بخشد این را هر که را می‌خواهد و آن نامه که از آن هیچ نیکناد

ہمچنین از ان روایت کرده اند فہم و خود شخصیت علی التذلیعہ وسلم ہر کہ باشد نزد او منظمہ برائے

کتابخانه ملی ایران
موزه ملی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

منه من الامان في كل وقت

انقلاب پوشیدہ
S. Dewan Mohamed Khur Sahib
کتاب سید احمد علی آبادی
Kharaz

ف
120
CALL No. {

ش ۱ ح

ACC. No.

۲۷۶۵

AUTHOR

TITLE

MAULANA AZAD LIBRARY
ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.